

ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО АГЕНТСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Стрімкий розвиток суспільства, науки та техніки, який спостерігається протягом останніх десятиліть, зумовив небачений до цього часу

---

¹ Студентка 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

попит на енергоресурси. На даному етапі розвитку енергетики все більш значуще місце посідає відновлювана, яка в подальшому взагалі може витіснити традиційну. Основною перевагою використання відновлюваних енергоресурсів є їх невичерпність та екологічна чистота, що сприяє поліпшенню екологічного стану і не призводить до зміни енергетичного балансу на планеті [1, с. 146–147].

Так, наприклад, США, Німеччина, Іспанія, Швеція, Данія, Японія планують у першій половині XXI ст. довести частку відновлюваних джерел енергії у власному загальному енергобалансі до 50% [2, с. 19].

Необхідність широкого використання чистих енергетичних джерел та технологій потребує наявності дієвих правових та інституційних інструментів, які б мали змогу долучити до вказаного процесу якнайширше коло учасників. Тому основним елементом механізму міжнародного співробітництва в сфері відновлюваної енергетики поряд з державами виступають міжурядові організації.

Сьогодні однією з найбільш впливових спеціалізованих міжнародних енергетичних організацій є Міжнародне енергетичне агентство (МЕА). Засноване рішенням Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) від 15.11.1974 р., а також Угодою про Міжнародну енергетичну програму від 18.11.1974 р., МЕА є незалежною міжнародною міжурядовою організацією, створеною в межах та на виконання енергетичної програми ОЕСР.

Сьогодні МЕА концентрує свою увагу на чотирьох напрямках, так званих «4Е»: енергетичній безпеці, економічному розвитку, екологічній обізнаності та загальносвітовій взаємодії [3, с. 66]. Одночасно розвиток міжнародного співробітництва в сфері відновлюваної енергетики як один з пріоритетних напрямків діяльності МЕА реалізується на рівні спеціальних науково-дослідних програм. Участь у вказаних програмах є добровільною для країн-членів МЕА. Вони відкриті для країн, які не є його членами, для національних юридичних осіб.

Сьогодні десять платформ МЕА спрямовані на розвиток відновлюваної енергетики, серед яких ті, що присвячені дослідженню та розвитку у сфері біоенергетики, сонячній енергії та хімічним енергетичним системам, розповсюдженню відновлюваних енергетичних технологій, дослідженню геотермальної енергії та технологій тощо. Останньою значною програмою МЕА, пов'язаною з відновлюваними джерелами енергії, є запроваджена у 2010 р. Міжнародна технологічна платформа низьковуглецевої енергетики [4, с. 173].

Загалом у світі на кінець 2014 р. з використанням відновлюваних джерел енергії було вироблено близько 23% електроенергії, з яких 16,6% припадає на гідроенергетику, 3,1% – на вітрові електростанції, 1,8% – на використання біоенергетичних технологій, 0,9% – на фотоелектричні станції. За прогнозом фахівців МЕА, у період 2014–2035 рр. близько 75% інвестицій в енергетичний сектор ЄС спрямовуватимуться саме у відновлювану енергетику [2, с. 20].

Однією з особливостей діяльності МЕА є те, що програми співробітництва і окремі проекти не фінансуються Агентством, оскільки останнє не має спеціально передбаченого бюджету для проведення досліджень та технологічних розробок. Реалізація проектів відбувається за рахунок розподілу спільних витрат і обов'язків. Агентство ж лише здійснює інформаційну та консультаційну підтримку програм, а також контрольну функцію, покладену на Комітет енергетичних досліджень та технологій МЕА. На мою думку, це є недоліком діяльності даної міжнародної міжурядової організації.

Разом з тим, МЕА має значний вплив на політичні й економічні рішення урядів та інших зацікавлених сторін в енергетичній сфері. У своїх щорічних аналітичних доповідях *The World Energy Outlook* Агентство прогнозує, яким чином у найближчі десятиліття змінюватимуться світові показники енергетичного попиту та виробництва електроенергії, відбуватиметься розвиток основних технологій енерговиробництва. Викладені в доповідях дані часто використовуються державами для розробки власних політик у сфері енергетики і, зокрема відновлюваних джерел енергії та енергетичних технологій [3, с. 72].

Отже, у межах МЕА, що створене рішенням ОЕСР, реалізуються численні науково-технічні ініціативи стосовно орієнтованої на захист навколишнього середовища енергетики, видаються щорічні огляди, присвячені стану та глобальним перспективам відновлюваних енергетичних джерел, що дозволяє розглядати його однією з ключових організації у вказаній сфері. Координуючий характер організації дає можливість державам-членам впливати на розвиток співробітництва між ними у доволі складних відносинах, пов'язаних із використанням відновлювальної енергії.

Література:

1. Гайдаснко І. Альтернативна енергетика в Україні: стан та перспективи розвитку // Наукові записки з української історії. 2014. Вип. 34. С. 146–151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzzui_2014_34_23

2. Кудря С. Стан та перспективи розвитку відновлюваної енергетики в Україні // Вісник НАН України. 2015. № 12. С. 19–26.

3. Бенедик Я. С. Організаційно-правовий механізм міжнародного співробітництва у сфері використання відновлюваних джерел енергії: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 /Бенедик Яна Степанівна. – Х. – 2016. – 258 с.

4. Бенедик Я. С. Міжнародне енергетичне агентство в організаційному механізмі співробітництва держав у сфері відновлюваної енергетики // Підпр.-во, госп-во і право. 2016. № 3. С. 171–176.

Науковий керівник: *Асірян С. Р.*, к.ю.н., асистент кафедри міжнародного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого